

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

Приймальна комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор університету

д.і.н., професор _____ О.О. Нестуля

«___» _____ 2016 р.

ПРОГРАМА

фахових вступних випробувань

для вступу на 1 курс (зі скороченим терміном навчання)
за ступенем «Бакалавр»
на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «Молодший спеціаліст»
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітні програми «Фінанси і кредит»,
«Банківська справа», «Оціночна діяльність»

Рекомендовано до затвердження

на засіданні приймальної комісії

протокол № 59 від 23.12.2016 р.

Відповідальний секретар

приймальної комісії

_____ О.С. Куцевол

Упорядники: Михайлова Наталія Вікторівна, доцент кафедри фінансів та банківської справи, кандидат економічних наук;
Левченко Людмила Василівна, доцент кафедри фінансів та банківської справи, кандидат економічних наук.

Рецензенти: Чижевська М.Б., доцент кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н.;
Фисун І.В., доцент кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н.

Розглянуто на засіданні кафедри
фінансів та банківської справи
«23» грудня 2016р., протокол № 5

Зав. кафедри _____ В.В.Карцева

Зміст

1. Пояснювальна записка.....	4
2. Перелік питань, що виносяться на вступне випробування....	5
3. Критерії оцінювання.....	9
4. Список рекомендованої літератури.....	10

Пояснювальна записка

Освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (освітні програми «Фінанси і кредит», «Банківська справа», «Оціночна діяльність») передбачається вступне фахове випробування з абітурієнтами, випускниками технікумів, коледжів.

Перелік питань для проведення іспиту базується на навчальному матеріалі фундаментальних та спеціальних дисциплін.

Мета фахових вступних випробувань на навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра полягає у визначенні рівня підготовленості вступників, які бажають навчатись у Полтавському університеті економіки і торгівлі за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів. Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра абітурієнти повинні мати здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузях природничо-наукових, загальноекономічних та спеціально-економічних наук.

Характеристика змісту програми. Програма фахових вступних випробувань спирається на освітньо-кваліфікаційну програму підготовки молодшого спеціаліста з галузі знань «Управління та адміністрування» та одночасно відбиває вимоги до студентів, необхідні для опанування навчальних дисциплін, передбачених програмою підготовки фахівця освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається Положенням про приймальну комісію ПУЕТ та Положенням про предметні екзаменаційні та фахові атестаційні комісії з проведення вступних випробувань.

Перелік питань, що виносяться на вступне випробування

Фінанси

Тема 1. Предмет фінансової науки.

1. Предмет та етапи розвитку науки про фінанси.
2. Сутність фінансів як економічної категорії.
3. Необхідність та характерні особливості фінансів.
4. Функції фінансів як форма прояву їх сутності.
5. Механізм реалізації розподільчої функції фінансів.
6. Зміст та значення контрольної функції фінансів.
7. Характеристика основних фінансових категорій.
8. Фінансові категорії та їх взаємозв'язок з іншими економічними категоріями.
9. Структурна побудова та засади функціонування фінансової системи України.

Тема 2. Фінансове право і фінансова політика.

1. Поняття та система фінансового права.
2. Правове регулювання фінансової діяльності держави.
3. Фінансова політика, її сутність, види і значення.
4. Складові елементи державної фінансової політики.
5. Фінансовий механізм та його роль у реалізації фінансової політики.
6. Державне управління фінансами.
7. Фінансовий контроль: його види та методи.

Тема 3. Податки. Податкова система.

1. Соціально-економічна сутність і функції податків.
2. Характеристика елементів податку.
3. Основи класифікації податків.
4. Принципи і методи оподаткування.
5. Поняття податкової системи та вимоги до неї.
6. Принципи побудови податкової системи.
7. Податкова політика й напрямки її проведення в Україні.

Тема 4. Бюджет. Бюджетна система.

1. Економічна природа та роль державного бюджету.
2. Державні доходи, їх склад та методи формування.
3. Видатки державного бюджету, їх склад та класифікація.
4. Причини та види дефіциту бюджету.
5. Методи покриття дефіциту державного бюджету.
6. Структура і принципи побудови бюджетної системи України.

7. Система місцевих бюджетів в Україні.
8. Поняття та стадії бюджетного процесу.
9. Організація бюджетного процесу в Україні.

Тема 5. Страхування. Страховий ринок.

1. Соціально-економічна сутність страхування, його необхідність та значення.
2. Форми утворення страхових фондів.
3. Характеристика страхування за класифікаційними ознаками.
4. Форми проведення страхування та їх характеристика.
5. Сутність страхового ринку та його учасники.
6. Проблеми становлення і розвитку страхового ринку України.
7. Фінансово-економічна діяльність страхових компаній.

Тема 6. Фінансовий ринок.

1. Сутність та функції фінансового ринку.
2. Структура фінансового ринку.
3. Суб'єкти фінансового ринку, їх класифікація та функції.
4. Характеристика інструментів фінансового ринку.
5. Характеристика фінансових посередників та їх роль на фінансовому ринку.
6. Державне регулювання фінансового ринку.
7. Проблеми становлення й розвитку фінансового ринку в Україні.

Тема 7. Фінанси суб'єктів господарювання.

1. Сутність та функції фінансів суб'єктів господарювання.
2. Грошові відносини як складова фінансів господарюючих суб'єктів.
3. Фінансові ресурси підприємств та джерела їх формування.
4. Доходи та видатки суб'єкта підприємництва.
5. Фінансовий стан суб'єкта підприємництва.
6. Фінансова санація та попередження банкрутства підприємства.

Тема 8. Міжнародні фінанси.

1. Сутність та функції міжнародних фінансів.
2. Політика міжнародних фінансів.
3. Валютний курс та методи його формування.
4. Міжнародний фінансовий ринок та його структура.
5. Фінанси міжнародних організацій та міжнародних фінансових інституцій.

Гроші і кредит

Тема 1. Сутність і функції грошей

1. Концепції походження грошей.
2. Необхідність та сутність грошей.
3. Історичний процес еволюції грошей.
4. Функції грошей.
5. Властивості грошей.
6. Роль грошей в розвитку економіки.

Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки

1. Грошовий оборот як процес руху грошей.
2. Структура грошового обороту.
3. Основні принципи та форми безготівкових розрахунків.
4. Показники обсягу та структури грошової маси в Україні.
5. Швидкість обігу грошей та її вплив на грошову масу.
6. Закон грошового обігу.
7. Сучасні засоби платежу та їх характеристика.

Тема 3. Грошовий ринок

1. Сутність та інструменти грошового ринку.
2. Структура грошового ринку.
3. Попит на гроші та фактори, що впливають на нього.
4. Рівновага на грошовому ринку.

Тема 4. Грошові системи

1. Поняття грошової системи та її елементи
2. Види грошових систем.
3. Саморегульовані грошові системи та їх історичні форми.
4. Характеристика регульованих грошових систем.
5. Становлення та розвиток грошової системи України.

Тема 5. Інфляція та грошові реформи

1. Суть та причини інфляції.
2. Види інфляції.
3. Соціально-економічні наслідки інфляції.
4. Сутність поняття «грошова реформа», різновиди.
5. Особливості проведення грошової реформи в Україні в 90-х роках.

Тема 6. Валютний ринок і валютні системи

1. Сутність валюти, призначення, різновиди, сфера використання.
2. Загальна характеристика та структура валютного ринку.
3. Валютна система: сутність, різновиди, елементи.
4. Види валютних операцій.
5. Валютний курс, порядок його формування та види.

Тема 7. Сутність і функції кредиту. Форми, види і роль кредиту

1. Необхідність та сутність кредиту. Принципи кредитування.
2. Функції кредиту.
3. Загальна характеристика функціональних форм кредиту. Види кредиту.
4. Роль кредиту в розвитку економіки.
5. Перспективи розвитку кредиту в Україні.

Тема 8. Фінансове посередництво грошового ринку

1. Поняття та структура кредитної системи.
2. Банківська система України, особливості її структури.
3. Основні функції та роль небанківських фінансово-кредитних установ.

Тема 9. Центральні банки в системі монетарного та банківського управління

1. Особливості створення та функціонування Національного банку.
2. Призначення, статус та основи організації центрального банку.
3. Функції центрального банку.

Тема 10. Теоретичні засади діяльності комерційних банків

1. Комерційний банк та його функції.
2. Власний капітал банку, його основні функції.
3. Активні операції комерційного банку.
4. Пасивні операції комерційного банку.

Критерії оцінювання знань

Оцінювання знань абітурієнтів проводиться за 100-бальною шкалою. При цьому використовуються такі критерії:

90-100 (відмінно)	абітурієнт дав правильну, вичерпну відповідь на поставлене питання, продемонстрував глибокі знання понятійного апарату і літературних джерел, уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей, явищ.
82-89 (дуже добре)	абітурієнт загалом відповів на поставлене запитання, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, припустив несуттєву помилку і відповіді.
74-81 (добре)	абітурієнт отримує за правильну відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.
64-73 (задовільно-непогано)	абітурієнт дав неповну відповідь на запитання, ухилився від аргументації, показав задовільні знання літературних джерел.
60-63 (задовільно достатньо)	абітурієнт має неповне знання програмного матеріалу, але отримані знання відповідають мінімальним критеріям оцінювання.
0-59 (незадовільно)	абітурієнт дав неправильну відповідь, показав незадовільні знання понятійного апарату і спеціальної літератури, ухилився від аргументації або взагалі не відповів.

Екзаменаційний білет містить 2 питання з основних розділів, приведених у Програмі.

Список рекомендованої літератури

1. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: зі змінами та доповненнями від 16.01.2003 №436 – IV. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. – Назва з екрана.
2. Бюджетний кодекс України від 01. 01.2016 N 2456-17. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>. – Назва з екрана.
3. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]: від 16 січ. 2003 р. № 436-IV / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. — Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. – Назва з екрана.
4. Податковий кодекс України від 01.02.2016 N 2755-17. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. – Назва з екрана.
5. Про Національний банк України [Електронний ресурс]: Закон України від 20 трав. 1999 р. № 679-XIV / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679-14>. – Назва з екрана.
6. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 7 груд. 2000 р. № 2121-III / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>. – Назва з екрана.
7. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]: Закон України від 12 лип. 2001 р. № 2664-III / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>. – Назва з екрана.
8. Про страхування [Електронний ресурс]: Закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
9. Адамик Б.П. Центральний банк і грошово-кредитна політика: підручник / Б.П. Адамик. – Київ : Кондор, 2011. – 416 с.
10. Владимиров К.М. Місцеві фінанси : навч. посібник / К.М. Владимиров, Н.Г. Чуйко, О.Ф. Рогальський . – К. : ЦУЛ, 2009 . – 352 с.
11. Вовчак О.Д. Гроші та кредит : навч. посібник / О.Д. Вовчак, І.Є. Бучко, З.Р. Костак. – Київ : Центр учбової л-ри, 2012. – 424 с.
12. Вовчак О.Д. Страхова справа : підручник / О.Д. Вовчак. – Київ : Знання, 2011. – 391 с.
13. Гроші та кредит : підручник / [М.І. Савлук, А.М. Мороз, І.М. Лазепенко та ін.]; за ред. М.І. Савлука. – Київ : КНЕУ, 2008. – 744 с.
14. Гурова К.Д. Фінанси, гроші та кредит : навч. посібник / К.Д. Гурова, О.Л. Шелест, І.В. Колупасва. – Харків : Світ книг, 2015. – 672 с.
15. Запаранюк Т. Теоретичні засади визначення сутності грошово-кредитної

- політики у системі монетарного регулювання економіки / Т. Запаранюк // Вісник Тернопільського національного економічного університету . – 2013. – Вип. 2. – С. 36-43.
16. Коваленко Д.І. Гроші та кредит: теорія і практика: навч. посібник / Д.І. Коваленко. – Київ : Каравела, 2012. – 360 с.
18. Комар Т.В. Еволюція поглядів на сутність та природу походження інфляції / Т.В. Комар // Вісник Одеського національного університету. Економіка . – 2013. – Т. 18, Вип. 3(2). – С. 42-45.
19. Косова Т.Д. Центральний банк і грошово-кредитна політика : навч. посібник / Т.Д. Косова, О.О. Папаїка. – Київ : Центр учбової л-ри, 2011. – 328 с.
20. Кремень О.І. Фінанси : навч. посібник / О.І. Кремень, В.М. Кремень. – Київ : ЦУЛ, 2012. – 416 с.
21. Круш П.В. Гроші та кредит : навч. посібник / П.В. Круш, В.Б. Алексєєв. – Київ : Центр учбової л-ри, 2010. – 216 с.
22. Левченко Л.В. Гроші та кредит : навч. посібник / Л.В. Левченко. – Київ : Центр учбової л-ри, 2011. – 224 с.
23. Маслова С.О. Фінансовий ринок / С.О. Маслова. – Київ : Каравела, 2008. – 288 с.
24. Приб К.А. Податкова система України: термінологія і формулювання основних положень : навч. посібник / К.А. Приб, В.І. Федько. – Київ : ЦУЛ, 2007. – 320 с.
25. Романенко О.Р. Фінанси : підручник / О.Р. Романенко. – Київ : Центр навчальної літератури, 2009. – 312 с.
26. Селіверстов В.В. Особливості реалізації грошово-кредитної політики в сучасних умовах : монографія / В.В. Селіверстов. – Суми : Університетська книга, 2015. – 364 с.
27. Страхування : підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – Київ : Знання, 2008. – 1019 с.
28. Теорія фінансів : підручник / за ред. В.М. Федосов, С.І. Юрій. – Київ : Центр учб. л-ри, 2010. – 576 с.
29. Фінанси підприємств : підручник / [Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д. та ін.]; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. 8-те вид., перероб. та доп. – Київ : КНЕУ, 2013. – 519 с.
30. Фінансове право України : навч. посібник / за ред. Л.К. Воронова. – Київ : Правова єдність, 2010. – 395 с.
31. Фінанси для фінансистів : підручник / О.А. Шеремет, І.В. Дем'яненко, К.В. Багацька [та ін.] за ред. Т.А. Говорушко. – Київ : ЦУЛ, 2013. – 612 с.
32. Фінанси : підручник / За ред. д.е.н., проф. Буряка П.Ю., д.е.н., проф. Жихор О.Б. – Київ : «Хай-Тек Прес», 2010. – 528 с.